

Lángoló víz

Színpadi reflexiók két részben

II.

TANÁR *(elmélyülten gépel)*

UGYAN *(fateknővel jön, a víz kiloccsan, ideig idegenül nézi)* Itt a kellék, fiam! *(A teknőt a szövőszék elé teszi, mellé sámlit állít meg egy asztali széket elébe.)*

TANÁR Ég a víz?

UGYAN Ugyan már, micsoda kérdéseket teszel fel? Unatkozol és furcsálkods?... Ha akartuk, mikor nem égett? Méghogy vízmellékieknél ne égne a víz? Számár kérdés, akár az egész nádist utána gyűjthetnánk, ha lángocskáink elpislannának...

Fogja a puskát és tisztogatni kezdi. A tisztításhoz szükséges kellékeket az almáriumból szedi elő.

TANÁR Volt, mikor nem égett, ezért kérdeztem... Mégse gyűjtöttátok utána a nádist!

UGYAN Bizony, volt úgy is... a félsz idején, mikor a falnak füle volt és a bekötött szem is látott! Akkor bezártak volna érte, azért nem égett, illetve... *(Kivár, önkéntelenül körülnéz, mint beidegződött gyakorlat.)* Akkor is égett, de csak egyetlen méceske... *(felszabadultan, nagy hangon.)* Csak az ideit látnád, Ádám!... Kész lángtenger a víz! Melegedhetnek tőle a fázósabb halaink...

TANÁR *(ingerülten)* Mondd csak, miért érdekes neked ez a játék? Hiszen te nem voltál mindig ilyen játékos kedvű valaki, mert volt olyan idő, mikor olyan mogorván jártál-keltél a világban, hogy azt rebesgették rólad, beteg vagy!

UGYAN Ugyan már, te gyerek!... Igaz, ami igaz: élünk olyat is, mikor evett a penész, csak nem volt senki, akinek meggyónhattam volna bajaimat, gyötrődésemet... *(sóhajt.)* Ugyan, a gyerekkori megtörtént dolgokat, rémálomszerű emlékképeket megemészteni nem tudhatja egyikőnk az ember... a felnőtt ember... Igaz, hogy gyógyulhattunk volna belőle, ha akkortájt beszélhetünk róla netán, csak hogy sok volt a kuss! Megtömték agyunk félelemmel!

TANÁR Nekünk beszéltek róla, apám, és már az is valami...

UGYAN Nektek igen, amennyit szükséges volt... Mégis nemegyszer reszkettél félelemedben, gyanakvóvá tettünk csak benneteket mindenkiel szemben, hát ezt értük el velem!

TANÁR Ilyesmire nem emlékszem!

UGYAN Ugyan már, te nem, de én igen... Édes fiam, fiatal csemetébe oltani a fájdalom rügyét mélyebben annál, mint tettük, az embertelenség és gyűlölet szításának netovábbja lett volna részünkről!

TANÁR A suttogásokból is sok mindent megtudtunk...

UGYAN A kisebb teher még hegynek fel is kevesebb megpróbáltatással járt esetekben, nemde?

TANÁR Igen ... az a bizonyos teher...

UGYAN Bizony, főleg akkor, ha egész életre szól!

TANÁR Nehéz kő lehetett ennyi ideig hallgatni róla...

UGYAN *(felugrik, ingerülten járkál, mint élőlény ketrecében)* Hallgatásunk küldetésnek éreztük... Mert bizony sokan kérdezhetnék most: az élet legfájdóbb hagyatékát nem úgy kellett volna-e levetkezni, hogy az utódokat mindenről felvilágosítsuk? Nem, ez a megoldások keresztútja lett volna, s nem egyéb! *(Most már kissé feldúlt, keze idegesen remeg.)* Mert ennek előtte is voltak ám történések a végeken: volt itt csinnadrattás húsvéti vasárnap, kakastollas farbarúgás, zaklatás, verés és egyéb... Akkor a magyar a magyarnak volt farkasa, s erről a nagyapád beszélt, de ezeket a történeteket elvitte magával, mert ő is benne volt nyakig... Egyik barátját álló napig a lába között verték bikacsökel és szidták a csetnik fajtáját, pedig magyar volt az ártatlanja, és miért? ... Mert bújtatta az agyonra keresett rongyszedő zsidóékat, hogy ne vihessék őket északra... Kerek ötven éve most, hogy aztán ő lógott egy fűzfáról vällig a csatornavízbe, amiért beköpte, hogy ki rejtegette a szemközti műhelyben dolgozó szerb borbélysegédet! Megszenvedte rendesen a kakastollas nevelést, nyelt bizony rendesen a szegény megboldogult a tavaszi vízből hallgatásáért, magam lestem ki ezt akkor... de életben maradt... elkerülte a

büntetés, isten nyugosztalja és bocsássa meg bűneit... Aztán volt olyan is, hogy azoktól vettettünk célba, akik magyarosították nevüket! Lehetett-e mindezt mesélni nektek, Ádám? (Visszaül a puskához.) Tudod, ahol sok a hordalék, ott nincs tiszta és járható víz a mederben, ezt minden hajós jól tudja, fiam...

TANÁR No, és a kapitány?

UGYAN (kimerevül, hosszan csend) A harmonika? Hasonló emberfajta tartozéka lenne... Bizony én láttam huszonévesnek, mikor itt borított és derített, mint akkor csupán unalomból általában ezen a vidéken szokásban volt... (Eltűnődni látszik.) Vajon most milyen lehet öregnek és védtelennek? Hiszen egy idős ember csak kiszolgáltatott lehet, akárhogy is forgatjuk a dolgot... Ez meg különösen az! ... És mi hozta éppen ide hozzánk? Lelkiismeret dolga? Viszketegség? Parancsolhatnék? A gyilkosnak vissza illik ténie a tettheylyre?... No, de így?! Hiszen ezen a szerencsétlen emberen mégcsak elégtételt se vehetne senki, mert ahhoz gyomor kell, hogy valaki a saját szájába ugorjon kivételként!

TANÁR A vejkó érkezik vele... a vejkó!

UGYAN Ugyan már, minek az élet ilyen kihívása? Hogy netán előnti fejem a vér, s olyat teszek, amiből mindenkinek csak kára származhat?!

TANÁR Mindenben mindig mértéktartó voltál...

UGYAN Ugyan már! Ez más tészta, Ádám! Ez olyan, akár a csont, fönnakad a garaton, aztán se le, se fel, az ilyen kikészíti a szívet is, az agynak veszi az eszét, miatta minden vörösben játszik...

TANÁR Ne hergeld miatta magad, apa!

UGYAN Ugyan, ki mondja meg nekem, hogy mi hozta ide ezt az asszonyt? A szentírás? Megtért? A marxi tételek netán? A materialista világnézet vagy a teológia szelídebb tanítása? Egy kézmosással eltűnik a vér kezünkről? És az agyak emlékezete miként mosható? Hogy mindenkire jusson egy-egy lélekbúvár, aztán csak arról folyjon a szó, hogy csak a szépre emlékezem?

TANÁR (döbbenettel) Hiszen... én is... öltem...

UGYAN Ugyan már, Ádám!... Mi az a tényai balhé neked, ahol se láttál, se hallottál, fiam?

TANÁR Én is... gyilkos vagyok...

UGYAN (keményen) A történelem nevében!

TANÁR Ez a történelem az akkori folytatása... circulus...

UGYAN Ugyan már!

TANÁR ... vitiosus...

UGYAN (rábeszélőn) A fejed mentetted... szorultságodban cselekedtél...

TANÁR Mindig csak az itteniek fizették a ceppet mások dorbézolásáért! Ezen kellene gyökeresen változtatni, édesapám!

UGYAN Nem lehet... lehetetlen...

TANÁR I Igen?... És miért? Ha rólam van szó, akkor másképpen beszélsz, ha a kapitányról beszélünk, megint más a felülbírálás...

UGYAN A cselekedetek különbözőségéről van szó csupán! Mindennek fajsúlya van, így az emberi tetteknek is!

TANÁR A magasságos előtt mindenki egyenlő eséllyel rajtol!

UGYAN Ugyan már! Isten? Neki is az a baja, hogy szorultságunkban bujkál előlünk... legalább is földi helytartói személyében.

TANÁR Vétkezel...

UGYAN Ugyan!... Mindenki csekélységnek veszi, ha itt-ott mellé lép az útnak, nemde? Szóra sem érdekesítik manapság az ilyesmit!

TANÁR Erkölcsi tartás kérdése, ami egyénenként változik...

A gyógytornász érkezik. Kackiásan öltözött, piperkőc alak benyomását kelti, aki könnyen veszi a dolgokat, de modora megnyerő.

IVICA Áááá... Az apa és a fia csevegésébe lépek jó időben, mikor is szinte már-már hajbakapnának, igaz? (Leül, tölt, iszik)

UGYAN (hosszan figyel) Csak ilyen szűzen?

IVICA Kétkeréken!

UGYAN Nem tartozol netán valamilyen magyarázattal?

IVICA (ismétli előbb cselekedetét, majd száját törli) Rosszat álmodott szegény..

UGYAN (tűrtőzteti magát) Befejezetlen mondatokban beszélsz...

IVICA A kapitányon erőt vett a félsz, mert rosszat álmodott és maradt helyben a fenekén!

TANÁR Igen?!... Hát az álom bizony kellemetlen is lehet...

UGYAN (inkább sír, mint nevet) Rosszat álmodott? Baj van az álmaival? Miért nem adsz neki nagyobb adag altatót, hogy elejét vegyük az ilyen megpróbáltatásoknak? Szegény asszony, méghogy rosszat álmodott...

TANÁR Lehet, hogy nem is álmodni jött ide... Mit álmodott?

IVICA *(egykedvűen nézegeti az Öreg munkáját)*

Azt álmodta, hogy kijött ide velem a víz mellé és a fűzfák fojtogatni kezdték, alig tudott halálos ölelésükből elmenekülni!... Egyszerűen arra ébredt, hogy nincs levegője, erre a nővéért cseppet és megparancsolta neki, hogy reggelig virrassa, beszélgessenek!

UGYAN *(szinte magának)* A tettes mindig megéri a bajt...

IVICA Az asszonyok?... És nincs kéznél valamilyen borkorcsolya?

TANÁR A konyhán vannak! És ha kihagyna emlékezeted, tisztelt vejkónk, tudhatnád, hogy nálunk nagycsüörtökön böjt van!

IVICA Kenyéren és boron ma is? *(Tör a kenyérből, eszik, iszik.)* Az idő múlása nem teszi meg a magáét? Itt semmi nem változhat?

(Hosszú, szinte kibírhatatlan csend.) Hát igen, a víz meg csak ég a part alatt, messziről látni, olyan az egész tájék, mintha pirkadna!... Ki az úristent akartok bosszantani az égő vizekkel?

UGYAN Kenyéren és boron... semmi több...

TANÁR Krisztus testén és vérén...

IVICA Felnőhetnétek már egyszer ebből a játékból, nem gondoljátok? Marad a gyerek, ha játszik! – mondja a közmondások.

UGYAN Ivica, jól tudod, hogy ez komoly játék...

TANÁR Amilyen a te gyógytornászatod is: komoly terápia, ha jól tudom a dolgokat!

IVICA *(előbbre jön, pohár a kezében, mintha felköszöntene)* Ni csak! Most látom, hogy a főalak kire hasonlít! Proszit, főhős! Egészségedre! *(Iszik, visszaül.)*

TANÁR Kit fedeztél fel benne?

IVICA A mamát, Máriát!

UGYAN Ugyan már, te rossz szemű!

IVICA Igaz is, Mária nem szokott lövöldözni, gyűlöli a vadászatot, ha jól tudom...

TANÁR *(epésen, keserű sóhajjal)* Főképp az embervadászatot!

IVICA Azon a micsodán emberre vadásznak? Az öreg takácsot talán megihlette a mi baranyai háborúskodásunk?

UGYAN Az a nő: a kapitány!

Az Öreg jön. Lenvásznat hoz, több darabot. Csendesen a falakról csüngő Mária-képeket rámázza fehér vásznaival.

IVICA Éppen kapóra jössz, Öreg! Mi az isten van ezen a te damasztodon? Valamelyik nőcskénk egyikét

örökítetted meg a háborúból és most magadnak tetszelegsz velem?

ÖREG *(szinte magának)* Beképzelt, oktondi senki!

IVICA Éva azzal jött el hazulról, hogy idén senkit nem fog sértegetni!

ÖREG Semmit nem értesz!... De mit is érthet az egészből egy jöttment?

IVICA Hát igen, nektek még bennszülötten is örökre idegen maradok, ez tény! De tény a tolókcosis hölgy is, aki miattatok nem tud aludni, miattatok vannak álmatlan éjszakái, ez most már a napnál is világosabb!

UGYAN A kapitány a mi ügyünk, álmatlansága csupán ránk tartozik, vele te ne foglalkozz!

IVICA *(pátosszal)* Az a nő egy hős, kedves uraim! Annak az idős asszonynak kezet kellene csókolnotok, ha nem tudnátok, ez a nő a batinai csatában vesztette el végtagjait, s azóta élőhalott, szegényke! *(Tölt, iszik.)*

TANÁR Jó lesz az szinte éhgyomorra? Isten testét is párosíthatnád vele, vejkó!

IVICA *(nevetgél kedélyesen)* Bírom a bort, mint mások a vizet!... Szóval azon a damasztton az idős hölgy van, amint éppen dunai csatázik? Érdekes...

ÖREG *(a szövőszékhez ül)* Nem a dunai csatából...

IVICA Akkor melyikből?

ÖREG Egyikből se!

TANÁR *(pergőn, mintha katedrálna)* Emberek, pihentessük a témát! Beszéljünk inkább a gyerekekről, családjaink legfrissebb hajtásairól!

UGYAN Nagyon helyes!... A munkádról se beszéljél mostanság! Sok a betegetek, Ivica?

IVICA Várjunk csak kissé, én lassan tudok emészteni! Miről van itt szó? Hogy a nő a kapitány, aki gépfegyverezget holmi embereket, de ez az egész nem a víznél történik, hát akkor... Mit szedtél te damasztba, Öreg?

ÖREG A nagyanyád térdekalácsát! Lehetetlen eset vagy, zárjuk le a témát!

IVICA *(hirtelen kimerül, mint aki szálkát nyelt)* Csak... csak nem a ... amiről a gyerekkori társak pusmogtak mindig halottak napján... *(Alig hallani a hangját.)* Mondhattátok volna... Hát ezért mondta az asszony... hogy... hogy nyugtalanítja az emberek viselkedése? Szóval, a félelme nem alaptalan valami... mivel ő ...

UGYAN (*csattan*) Minek jött ide?! Ennyi idő után éppen ide talált jönni? Hiszen annyi a gyógyfürdő, mint pelyva a szérűn!

IVICA (*nagyon bizonytalanul*) Mindenkinek joga oda menni... ahova kedve tartja... Így hozzánk jött... pénzt is jelent a részünkre, meg...

ÖREG A lelkiismeretét is gyógyíthatnátok né tán?!

IVICA (*zavarodottan*) Nem... értem... Öreg...

ÖREG Az előbb már szépen kapizsgáltad az egészset, most visszatáncolsz? Kikapcsoltad az agyad?

IVICA (*újra a régi akar lenni*) Jól van, jobb már nekem is, hogy nem hoztam magammal, hiszen ki tudja, mi mindenre lettetek volna képesek vele kapcsolatban...

TANÁR (*ismét magabiztos*) Ennek Éva az oka! Egy feleség igenis töviről hegyire mindent elmond a férjének, főleg a miénkhez hasonló vegyesházasságban, mármint a mihez tartás végett!

UGYAN Ugyan már! Badarság, hiszen meg sem értetted volna az egészset! ... És falra nem hányunk borsót, nem szokásunk...

IVICA Kedves apám, beindult a sértegetés?!

ÖREG Nem a! Csupán azt erősíti benned, hogy más vér és faj vagy, semmi több az egész!

IVICA A jobbik fenébe már a fajtátokkal, hát ti már annyira kivetkeztetek mivoltotokból, hogy az unokáitokat se tartjátok magatokénak?! Ez az emberi becsület gyalázásának a teteje! És tudtam, éreztem, hogy ma is kikezdték...

UGYAN Ugyan, a fenét érzékenykedsz annyit?! Csupán arról van szó, hogy a természetes dolgokba a halandó nem avatkozhat és az Évával történt ismeret-séged nem tarozhat mindahhoz, amiről beszélünk! Megértve, vejkó?!

IVICA Éva választott engem! Futott utánam, mint egy ünő!

UGYAN Te meg nagyon igyekeztél előle eltűnni, ugye?

ÖREG Az élet rendje ez az egész, embereim! A gyerekek pedig gyönyörűk, szebbek nem lehetnek! Két egymástól távol eső gyümölcsfa termése az igazi, váltig mondtuk, mi földiek!

IVICA Akkor meg mi esz benneteket, ugye? Mintha bennem is ellenséget látnátok, egy kalap alá veszték a kapitánnyal!

TANÁR Tőlünk ilyet nem hallottál, Ivo! Ezt neked senki nem mondta, ehhez hasonlónak mégcsak a gondolatát is kerüljük, az biztos!

ÖREG (*sóhajt*) Nem, te és a tieid sosem vétkeztek ellenünk...

IVICA Tehát a nő vétkezett ellenetek! Csakhogy idáig eljutottunk!

UGYAN Igen, a nő halálosan vétkezett ellenünk!

IVICA Értem már... Szóval a falubelieket gépfegyverezte... Dehát mikor? És hol?

ÖREG Félrészezen, ott az erdő alatt, és pedig harmonikázva! És akkor még szép lány volt!

Csend, hosszan. Aztán Ivica felugrik, járja a szobát, mintha valaki járatná, akár a kergült. Látszik, hogy nehezen emésztí meg a hallottakat. Látszik róla, hogy csapdába került és menekülne. Visszaül, idegesen malmozik.

IVICA Nem lehet igaz... mondjátok, hogy ugratok... lehetetlen...

ÖREG Halálosan komolyan beszélünk, vejkó!

IVICA Hiszen akkor ti mindenre képesek lettetek volna, rokonok!!!

TANÁR Ne ítélkezz azok felett, akiket nem ismeresz!

IVICA Volt időm az ismerkedésre, tudhatod! (Töprengeni látszik.)

Tehát ezt érezte meg a beteg, ezért volt nehéz az álma, ezért nyugtalankodott ébren is...

UGYAN Ugyan már, gyerek! Miért jött éppen ide? Hiszen semmi nem történik, történhet ok nélkül, emberek!

ÖREG És annak is híre ment már a faluban, hogy mindenki kedvére princeltet, lépten nyomon parancsolgat, úgy bánik a személyzettel, hogy más különben a kutyáival!... Persze, persze, élvezkedik a szegény teremtés, ugye, akit sajnálnunk kellene... Valóban, miért éppen ide jött, ha nem a mondottakért?

IVICA Valóban, miért jött ide? Hiszen ti... ti olyan...

ÖREG (*keményen csattan*) Mi ítélkezni fogunk felette!!!

IVICA (*gyorsan, határozottan*) Ehhez nincs meg a jogotok!

ÖREG De igen, hogy megvan a jogunk hozzá: ítélkezünk, hogy gyógyulhassunk belőle, mert fél százada a betegek vagyunk, és nem történhet, hogy éppen nekünk ne adatna meg a felépülés!

IVICA (*hebeg, levegő után kapkod*) Végleg öszszezavarodtam veletek kapcsolatban... Közétek tarto-

zom, de nem tudok rajtatok elmenni... (Csend.) Legjobb volna talán elmennem?

TANÁR Ha lefekszem a padlóra, akkor végig tudsz rajtam masírozni netán, vejkó?!

Az asztalhoz ül, tölt és iszik, majd ismételi, mintha a sógorával akarna versenyre kelni, aki jövedele óta már több pohárral a gyomrába küldött. Végül Ivica dönt Ádám poharába és farkaszemet néznek.

IVICA Szóval engem használtak volna fel a bosszúhoz, rokonkám?

Engem-e, aki közelebb állok mindenben a kapitányhoz, mint hozzátok, ugye? Mert én nektek csak jöttment vagyok mindigre, ugye? Nem érdemeltem ezt a mélyütést, ravasz szeretteim! Nem, és nem!!!

UGYAN Nyugi, pajtás! Ilyenekről szó sincs! Káprázik a fantáziád!

IVICA Már hogy ne lenne, szerencsétlenek! Jól érzem én belőletek a bosszú lihegését...

UGYAN Ugyan Ivo, nyugi már! Jobb lesz neked is, ha nyugodtan maradsz és senkit nem bosszantasz macskakodásoddal!

IVICA (felugrik, az ajtó felé hátrál) Ti talán még engem is képesek lennétek... Neemm! Ebből semmi nem lesz, emberek!

ÖREG Állj!... Ha így haladsz tovább, nem tudhatjuk, hova érkezel!

TANÁR Isten tudja, mit cselekszik, mikor e földi dolgát végzi!

IVICA Az istennel semmi dolgom... és veletek se... úgy gondolom...

Hátráltában éppen az ajtókeretben ütközik feleségébe, aki befelé igyekezne. Átkarolja az asszonyt, majd akaratlan ellöki magától.

JOGÁSZ Mi történik itt velünk?! Mindannyian megbolondultatok? Még te is? Mi van veled? (Körülnéz, hirtelen kapcsol.) És az asszony hol van?

IVICA (szinte nyöszörögve) Éva... gyerünk innen... ha szeretsz! Könyörgöm, menjünk már, míg nem késő... mert itt... most...

JOGÁSZ Szóval a szokott összekoccanástok, ugye? A bor igazsága munkál már, ugye? Hát jellemző! És hol a híres alkalmazkodó képességed, uracskám?! Mit vétettem én neked, hogy te csak a hercegovinaik között vagy csendes báránya e világnak?

IVICA Éva, ezek a tied mind betegek... én ott vagyok a szakmában, látok és hallok mindent, tudom mit beszélek...

JOGÁSZ Persze hogy úgy van, hiszen a hegyiek mind makkegészségesek ősidőktől, noná! Olyanok, mint a csörgőkígyó, mert nem átalnak akár a saját farkukba harapni, ugye?

TANÁR Fölpaprikázódtál rendesen te is, hugicám!

JOGÁSZ Itt veletek, amott meg anyákkal nem lehet bírni! De ha nekem egyszer betelik a pohár, az összes Mária-képet menesztem a portáról, a vízbe dobom az egész kollekciónak minden szentségével együtt!... Anyánk most nektek teszi a szépet, arról beszél, hogy nekünk ezt a magatehetetlen, szerencsétlen asszonyt büntetnünk kell a történelem nevében, s ítélkezni fogunk felette... közben, mint a mellékelt ábra is mutatja, ő is még idejében észbekapott és maradt a fenekén a fürdőben...

IVICA (visszaül, önt, iszik) ^Vannak még megérzések, és ez nagyon jó, különben sok minden történhetne... (Elégedett, látszik róla, hogy felesége megjelenése magabiztossá tette.)

ÖREG Végül is? A tárgyra térhetnénk netán?

JOGÁSZ Mióta eszem tudom, csupán a tárgyról tárgyalunk! Mindig kipattan agyatokból valamilyen szikra, amit holmi rögeszme sugall! S hogy ti ilyen pihent eszűek vagytok, ez határos a csodával!

UGYAN Ugyan már, ne játsszuk az ártatlan báránycsínyát, kislányom!

TANÁR (reklamálva) A kifejezés Jézus megváltó áldozatára utal... Már az ószövetségi templomban két bárányt áldoztak föl, a húsvéti előkészület napján pedig a szabadulás emlékére ölték le az áldozati bárányt... János evangélista szerint Jézus épp abban az órában halt meg, mikor Jeruzsálemben a húsvéti bárányt áldozta fel...

UGYAN Ádám, a nővéred nem azért neveztem ártatlan báránynak, hogy itt kiselőadást rögtönözzön veled kapcsolatban!... Évikém, a mai úrvacsorán különben éppen te leszel a Krisztus, aki ítélkezni érkezett a bűnösök felett!... Ülünk asztalhoz, gyermekeim!

JOGÁSZ Lehetetlenek és tehetetlenek vagytok mindahányan! Anyánk kint nyomta a szöveget, mint süket az ajtót, itt belül meg ti szaporítjátok az erősködést valamiről, aminek semmi jogi alapja nincs!... Nem, apám! Ebből a játékból menekülök! (Kifelé indul.)

ÖREG Éva, sok pénzünk benned, ezt ne feledd!... Ül szépen a fenekedre, te leszel a bíró, a foglalkozásod felhatalmaz e posztra! Én személyesen vá-

dolok, kis Ádám a védőügyvéd, apád meg anyád a tanúk!

JOGÁSZ És a vádlott? Nélküle nincs tárgyalás!

ÖREG Távollétében Ivica helyettesíti, hiszen ha jól tudom, kapitányi rangja van, így minden stimmel!

IVICA (*hirtelen haraggal*) Figyeld, Éva! Ismét provokálnak! Ez a te nemzetséged csak nem nyugodhat...

ÖREG Vejkó, semmi dolgod nincs! Beülsz a fakultyába, bóbiskolsz és közben, ha szükségét érzed, iszol... esetleg énekelgatsz valamilyen neked megfelelő nemzetit...

JOGÁSZ Ivo, ugyan ne ellenkezz velük, és különben is, játék az egész, láthatod... ezekben még élénken ott a gyerek, hát keressük meg magunkban is kisé, nem lesz ártalmunkra, no!... Úlj abban a micsodába!

IVICA Csak miattad, hogy tudd... (Leül a székre és szundikálást színlel.)

JOGÁSZ Tisztelt megjelentek! Ezzel megnyitom úrvacsorai tárgyalásunkat! Kérem az államügyészt, terjessze be a vádat!

ÖREG (*a közönséghez, mintha ők lennének az esküdtek*) Köszönöm, bírónő!... Tisztelt esküdtszék! Elég régi eseményekről van szó, időben szinte ötven éve már, hogy a vádlott falunkban nagyot vétett az emberiség legszentebb törvénye ellen, mely Isten parancsolataiban is fő helyen áll: NE ÖLJ! (*szünet, elcsukló hangjával küzd.*) A nagy dunai csatát megelőző napokban társaival összeterelt falubelijeinkből egy nagy csoport embert, majd őket félig ittasan, közben itt-ott harmonikával megfelelő zenét is szolgáltatva hozzá, gépfegyverrel lekaszabolta az említett ártatlanokat... bírónő, kérném a tanúk kihallgatását ez ügyben, akik elmondhatják, hogy helyénvaló vagy sem az események ilyen kései tárgyalása: külön felhívnám a figyelmet, hogy az említett ártatlan emberek minden előzetes bírósági tárgyalás vagy egyéb kísérő aktus nélkül kerültek fegyvercsövek elé...

JOGÁSZ Képném az első tanút!... Fáradjon a bíróság elé!

UGYAN (*az almáriumról nagyformátumú bibliát hoz, az asztal elé áll, háttal a közönségnek*) A bibliára esküszöm Isten engem úgy segítjen, hogy az igazat, csupán az igazságot mondom!!!

JOGÁSZ Beszéljen... minél rövidebben...

UGYAN Akkor még tíz éves gyerkőc voltam és pajtásaimmal mindenütt ott voltunk, ahol a katonasággal valami történt. Így sikerült azt is megfigyelni, hogy

november elején a katonák az utcán tartózkodó civileket összefogdosták, az utcasarkokra és onnan a malomba kísérték őket... Egyszer csak látom ám, hogy apánk is az emberek között van!

JOGÁSZ Köszönöm! A másik tanút...

UGYAN Ugyan már, Éva!... Szeretném befejezni, nem gondold? Jogom van hozzá, hogy elmondjam, érted?... Amikor késő délelőtt a malomból megindult a menet, látom legidősebb bátyánkat is a sorvégen bandukolni, fiatal volt és nagyon félt, éppen nagykorúcska volt talán...

IVICA (*iszik és röhög*) Dolgozik a képzeletünk... dolgozgat... Csak gyerünk, bírónő, csináljátok, ítélezetek felettem!

JOGÁSZ A vádlott maradjon csendben!

ÖREG (*nagyon komoran*) Beszélünk kell mindenről...

IVICA Igenis, beszélünk kell róla... Csakhogy az a bizonyos kutyaugatás nem hallatszik az égig, ugye rokonkák?

A nagy ikerablakon át bedereng a kinti vízen úszó mécserdő intenzív fénye. Olyan a néző képzetében, hogy onnan hajnalodni látszik.

JOGÁSZ Nem gondoljátok, hogy talán ennyi elég lenne a játékból?

Látjátok, hogy Ivo berúgott, még balhét okoz...

ÖREG (*makacsul*) Beszélünk kell róla, a gyerekeid miatt is, hogy tisztán lássanak, ne vakoskodjanak!

JOGÁSZ (*pattog*) Micsoda? Már te is ott tartasz, Öreg? Hogy kicsoda római- és ki a görögkatolikus?!!! Nem mindegy neked se?

IVICA (*röhögve bohóckodik*) Áááá, a görög? Zorba netán vagy a szirtaki? (*Feláll és kis ideig görög táncot lejt.*)

MÁRIA (*a szó szoros értelmében: „berobban!”*) Mi van emberek?! Mit lármáztok annyira? Ég a jusunk?

ÖREG Csendesedj már... és minden ég, ha tudni akarod, minden...

MÁRIA Ezzel a tökkelütöttel meg mi van? Már behúzott? Máskor bezzeg behúzza a farkát, de nyomás alatt ő a verkli...

IVICA (*énekel, rossz dallamra*) A verkli... a verkli... jól kell...tekerni... ki kell...tekerni...

UGYAN Ugyan már, Mária! Legyen a fiúnak egy jó napja, csupán ősei szokását gyakorolja!

ÖREG Állj... Térjünk a tárgyra! Mari a másik tanú, folytatjuk a munkát, tessék kihallgatni!

JOGÁSZ (*jogásznak az almárium mellől lekapja apja puskáját*) Elég volt a jóból, különben nem tudom, hogy mit teszek, nem felelek magamért, tudjátok?... És Öreg, könyörgöm, hogy ne keresd a bajt, mert ha nagyon kutakodsz, én a nadrágodba lövök!

MÁRIA Éva, apád fegyverét tedd a helyére! Itt ma mindennek a helyére kell kerülni, a fegyvernek is!

IVICA Jól csinálod, asszonykám, nagyon jól... Igenis: piff-puff! Ez kell ide, csak löni... díszlépésben diszlöni...umtatta, umtatta és untatta... umtatta...

UGYAN Mari, a fegyver üres!... Ugyan már, menj a fenébe, hát nem tudod a szokásomat vagy elfelejtettél mindent?... Gyerekek, fegyelem, semmi begubózás, semmi komolytalankodás!

JOGÁSZ (*halálos komolyan*) Ha nagyon akarom, a kezemben az üres puska is elsülhet!

MÁRIA Mi ellen hadakozol, lányom?! Hogy a másik öregapádat is az a bizonyos személy lötte le? Eddig hallgattunk felőle, csendben voltam én is, de beszélnem kell, mert különben megfulladok és az nem lesz jó neked se!

JOGÁSZ (*elejti a fegyvert és visszazökken székére*) Sose mondtad... te legalább nem említetted...

MÁRIA (*vissza akasztja a fegyvert a helyére*) Persze, hogy nem... Ki akarhat nő létére vihart aratni, Évikém? Az anya legkevésbé...

TANÁR (*mint aki álomból ébred*) Apónk is ott... a laponon...?

(*Ugrik, elkapja Ivica karját és az asztalhoz teremti leülni.*) Maradj nyugton, te átokfajzat! Csak most tudjuk meg, hogy kik vagyunk, te meg itt cirkuszolsz az örökévalóságig?!

IVICA I-igeeenn... cirkuszolok... mert cirkusz a világ...

JOGÁSZ Istenem, mit vétettünk neked? (Arcát takarja.)

ÖREG (*a hirtelen csendbe*) Bírónö, ítélkezzen!!! Mit érdemel az a bűnös, akinek...

UGYE Tenyerén a szívünk, agyvelőnk és minde-nünk... Mit érdemel az az ember, aki lánykorában elfelejtett embernek lenni?!

IVICA (*a delirium határán, ide-oda tántorogva*) Fölakasztani... nyársra húzni... aztán kerékbe törni... felnégyelni... zsigerelni! Ennek utána? El-é-get-ni!!!... Égnek a tüzek... pörkölődünk... (Hirtelen sírni kezd, a sarokba omlik le.)

JOGÁSZ (*keményen*) Ivica, most rólad van szó, figyelned kell!!!

IVICA (*zokog*) A nőről beszéltek ... neemm?

JOGÁSZ Részben róla... talán... De te is ott vagy valahol!

ÖREG Fajtakérdés?!... Fajta... kér... dés... Meglehet!

UGYAN Ugyan már, a fajta nem esik messze a fájától!

IVICA (*könnyes szemét körülpásztázza tekinté-ével*) Ti betegek vagytok... ti részegek... vagytok... Én nem tartozok közétek? Hát... vagytok...tok ti egyáltalán?

JOGÁSZ (*újra a régi*) Én ezt mondom: az életre ítéltetett gonosztevők és bűnösök bűnhődnek csupán istenigazából! Ennyi az ítélet, fellebbezés nincs!

TANÁR És feloldozás netán?

ÖREG (*suttog, erőtlen*) Esetleg a megbocsájtás jogán...

UGYAN Ám feledés soha! (Kihangsúlyoz, *keményen.*) Senkinek, bárki így vétkezett, akár a fajtánk is legyen!

MADONNA (*sietve be, liheg*) A part alatt emberek jönnek, a hangjuk mintha ismerős lenne... Várunk valakire?

ÖREG (*körülnéz*) Várunk valakire? Valaki közülünk megbeszélte talán valakivel?

MÁRIA Tudtommal senki senkivel nem beszélt meg semmit...Ha csak mégis... netán a...

UGYAN (*felcsattan sértődötten*) Ugyan már, hova gondolsz? Ide hívatlanul a jóisten se jöhet, nemhogy az, akire gondolsz...

TANÁR (*csendesen*) Sejtem, kik lesznek... ne izguljatok...

ÖREG Mi az, hogy sejtem? Vagy tudod vagy találgatsz...

Megzörgetik az ajtót. Egymásra néznek, senki nem mozdul. Ivica a sarokban még jobban összekuporodik. Csend. Ádám indul az ajtó felé.

TANÁR Ki van odakint?! (Ajtót nyit.) Bújjon be a kintlevő!

Ficek Zsebessel érkezik. Terepszínű katonaruhában vannak, fegyverzetük kalasnyikov.

FICEK Jó estét!

ÖREG Neked is fiam!

ZSEBES Áldás és békesség!
UGYAN Szintúgy, mindenkinek!
MADONNA Jöjjenek szaporán, foglaljanak helyet...
 Hogy te ezt nem mondtad nekem, mert ha tudtam volna, hogy átjössz... akkor...
FICEK *(leül, Madonna tölt neki)* Zsebes nem tudja a járást errefelé és megkért, hogy... Zsebes, gyere!...
 Neki is tölts egy pohárával, Marikám!
MADONNA *(tölt, közelebb tolja a kenyérszeletes halmot)* Jöjjön, egyék és igyék az asztalunknál...

Ivica feláll, a szövőszék ülőkéjére roskad.

ZSEBES *(Ivicához megy, átfogja a vállát)* Ide nézz Ficek, kit látnak szemeim?!... Te élsz, pajtás?
FICEK Miért ne élne?
ZSEBES Azt mondták nekem, hogy Vukovárnál fél lábát gránát vitte és az angyalok az égbe vitték...
IVICA *(motyog)* Angyalok... égbe... i-iggeen...
ZSEBES Mi történt Ivicával?
TANÁR A vejkónak semmi baja, csak egy kicsit kapatos, és hála istennek, köszöni, de jól van... akinek gránát vitte a lábát, az bizony én lettem volna... de csoda történt velem..
FICEK *(nagy gúnyjal a hangjában)* No, igen! A csoda!
ZSEBES *(Ádámhoz)* Akkor mégis te haltál meg Ivica helyett? De hiszen jól vagytok, ezek szerint mendemonda az egész! *(Leül és kóstolgatja a bort, mint valami borszakértő.)* Ez igen, kedvelem a szárazat!
MÁRIA *(mentegetőzik)* Bocsánatot kérek, hogy komolyabban nem kínálhatom az urakat, de bőjtölünk, ilyenkor nem illik megtömni a hasunkat, ugye...
ZSEBES Semmi baj, asszonyom! ... A víkendházakban pihengetünk már hosszabb ideje és ott annyi a kaja, hogy rajta alszunk!... Ez a maguk faluja egy nagyon remek hely, itt igazi a vendéglátás!
FICEK Nekünk mondja? Mi csak tudjuk, hiszen itt születtünk, ugye Ivica?
IVICA *(motyog)* Születtünk és... meghalunk...
TANÁR *(türelmetlenül)* Mégis valami oka lehet jöveteleteknek, nemde?... Ilyen késő órán nem jön ok nélkül sehova az ember...
ZSEBES *(iszik és most már ő tölt önmagának)* Persze, hogy van oka, miért ne lenne... A nagy fényesség csalogatott ide minket!
MADONNA Milyen fényesség?
ZSEBES A vízen levő! Az hozott ide! Mert baj is lehet, ugye...

TANÁR Ugyan már, ugyan! Az enyimek mindig játszanak, most is.
IVICA *(felugrik, az ajtó felé rohan)* Ég a... a víz... meneküljünk... *(Kirohan, Éva utána.)*
TANÁR De igyatok már a találkozásunk örömére, no! *(Tölt, isznak, újra, tölt, isznak, újra tölt.)*

A többiek merevülten figyelnek, mintha rosszat sejtene nek. Nem tudják, hogyan viselkedjenek. Közben Ivica berohan, derékig csurom víz: az asztalra támaszkodva imbolyog, de úgy látszik, hogy a hideg víz megtette hatását és tartja magát.

JOGÁSZ *(be)* Hát itt vagy? Jól lehűtöttem magad, az biztos! Még az kell, hogy valamilyen nyavalyát kapj, aztán nézhetem, mit kezdek veled... *(Karonfogja férjét.)* Gyere, ágyba fektetlek!
IVICA Neeemmm! Be-beszélnem kell ezeknek a ... mert itt engem... kötél általi halálra ítélték... és...
ZSEBES Kicsoda, te?!
IVICA Ezek.. az enyimek...
ZSEBES Milyen tieidről beszélsz, Ivo?!
IVICA Hát... akiket látsz... itt körülöttem...e...
ZSEBES Milyen tieidről beszélsz, Ivo?!
IVICA Hát... akiket látsz... itt körülöttem...e...
ZSEBES *(komolyodik)* Halálra ítélték? Tudod, mit beszélsz?
TANÁR Ivica, gyere feküdj le, ennek semmi értelme...
IVICA Neemmm!... Mert megtörténnek... itt...olyan dolgok is, hogy az embert... élve égeti... vagy kerébe... rögtönítélő bíróságilag... török...
ZSEBES Ezek az emberek?
FICEK Zsebes, ez nem tudja, hogy mit beszél, ne szívd mellre a szavait!
IVICA Csak... most tudtam meg... milyen családba... csöpp... csöppentem... bele...
ZSEBES Aki hozzád mer nyúlni, annak velem gyűlik meg a baja, cimborám!...Hát nem emlékszel, mikor Tenjanál kirántottalak a bajból? Akkor se hagytalak magadra! Gyere igyunk ennek örömére!
 Zsebes fogja a demizsont és abból iszik hosszan. A többiek összenéznek, tanácstalanok. Ficek, hogy mentse a helyzetet, fogja a demizsont és ő is hosszan iszik.
ZSEBES Látod-e, egykomám, hogy a huzatunk a régi?! Igyál te is és ne búsuljál!
UGYAN Ivónak elég volt, már szinte meg is fürdött miatta!

ZSEBES Ha én azt mondom, hogy ihat, akkor itt úgy lesz, ahogy mondom! Igyál, tornász!

Ivica a demizson felé kotorászik, de Éva elveszi előle, a jogász kezéből megint Zsebes kapja ki és hosszan iszik, majd az asztalra csapja az üveget.

ZSEBES Akkor helyetted is ittam, de mégis úgy lesz, ahogy akarom!

ÖREG Most már jó volna tudnunk, hogy a kedves vendég még meddig vendégeskedik nálunk..

ZSEBES *(az ital hatása lassan érződik rajta)* Ameddig ki nem adjátok a titkot... a titkotokat...

UGYAN Mi nem titkolózunk! Ezt kikérem...

ZSEBES Kérem ... akkor addig maradunk ... amíg...

FICEK Zsebes, ne csináljunk bajt a háznak, kérlek! Menjünk...

IVICA A Zsebes... az én... vendégem, hát a... a tiétek is... Zsebes marad!

ZSEBES Hallottuk-e, mit mondott a gazda? Ez a beszéd, köszönöm!

UGYAN Nem tudom, ki az ismeretlen, de nekünk fegyveresek nem lehetnek a vendégeink!

FICEK Ugyan, bátyám, micsoda beszéd ez?

UGYAN Ugyan vagy nem ugyan, itt én parancsolok!

TANÁR Édesapám... a barátainkról van szó...

JOGÁSZ Szép kis barátaid vannak! Embert barátjáról...

MADONNA Te csak ne célozgass, hiszen a tied olyan, mint a....

IVICA *(kissé magáhozértnek látszik)* Elég volt!... És nekem is barátom!... Hát nem elég, hogy eltűröm minden bogaratokat, hogy nyelek és gyomorban tartok mindent, mióta a családban vagyok, még azt is előírnátok, hogy kivel barátkozhassunk?!

ÖREG *(csendesen, meggondoltan)* Fiam, minket nem érdekelhet, hogy ti miként melegedtetek ennyire össze túl a Dunán, de itt, ezen a portán, ahol minden a mi kezünk munkája...

UGYAN *(jelentőségteljesen)* És ez a kis szokás-összejövétel is csupán ránk tartozik, ugye?!

ZSEBES Te Ivica! Hogyan tudtál te benőszülni egy ilyen szedettvedett társaságba? Hát nem tudtál valamilyen magadhozvaló, rendes nőt találni, egy igazi hazafit mondjuk, aki mindenben kiáll melletted?

FICEK Zsebes nee... Ezt itt nem lehet...

JOGÁSZ *(mint az anyatigris)* De a hétszentségit a fajtádnak, most már elég a beszédből! Te beszélsz itt nekünk minőségről, te, aki Baranyában a kedves férjecskémmel együtt egész családokat küldtetek a

másvilágra?!... Le, kérem, lekopni, de mielőbb! *(Az ajtóra mutat.)*

MÁRIA Édes lányom, ne... csak most...

MADONNA Semmi édes lányom! Dobjátok ki innen... Ficek, vidd a barátod a fészkes fenébe... és te is vele együtt...

JOGÁSZ Mi az, hogy ne?! Csak nektek lehet a se-beitekről beszélni? Engem senki nem kérdez, hogy mi van velem? Hiszen mióta ez az idióta önkéntesnek ment a háborúba...

UGYAN Ugyan, ne mondd?!... Hiszen bujkált a behívó elől!

JOGÁSZ Egy frászt bujkált, csak tetette magát, az egészset megjátszotta előtettek, hogy jó fiú maradjon! Ez a gyógytornász önként ment ölni, hát nem értitek? Kvázi gyógyított odaát, kvázi...

IVICA *(szájonüti, így szavát veszi)* Ki ne mondd, te szajha!!! Te vagy a magyar átok, ez vagy te, ez! És mindannyian ezek vagytok, született árulók! Ti még talán segítettétek is amazokat ott túl, csakhogy kikészíthessenek bennünket, ugye?

FICEK *(érzi a veszélyt, tenni kell valamit)* Hopp! ... Először hoppá, aztán ugrunk, jó? ... Hiszen itt a hangszerem, hát miért ne szólna, hogy a fene bele... *(Leveszi a harmonikát az agancsról, játszik és énekel.)* Sorsra, pajtás, vigyázni nem lehet... mert ...

ZSEBES *(Ivicához, vállon karolja)* Cimborá, te! ... Csak a szó hiányzik és olyan rendet vágok közöttük, de olyat ám...

FICEK *(énekel elnyújtottan)*... egyszer rossz, és máskor nagyon szeret...

IVICA Nem tudom.... ez nem emberi...

JOGÁSZ Azokról beszélsz, akiket elüldöztetek? És a márkakötegek, amikkel megtértél, azok is embertelenül hamisak voltak?

UGYAN Te Éva!!!... Hát az embered zsoldos volt?!!!

FICEK ... egyszer lent és máskor fent a kerék...

MÁRIA *(sírni kezd, ráborul a szövöszékre)* Neeemmm i-igaz!!! Csak hazudik, hogy menessze tőlünk az idegent... hiszen ez a gyerek a legjobb telepességerek a faluban... itt született és itt nőtt fel!... Jaj nekem... levegőt...

IVICA Íme, az ember, aki ismer... Tehát én őshonos vagyok itt, mint hallani méltóztattak!

UGYAN Várj! Ezt a piszkot kiakasztjuk a saroglyából, Ivo! Ennek a végére kell járni, mert...

FICEK ... de hogyha elég... tudja a sors...

MADONNA Tagadjuk ki! Tagadjuk! Hiszen ez átírja az életünket, a történelmünket, ennek semmi se szent... (Rángatja lvicát az ajtó felé.) Mára elég, menj a fenébe már!

ZSEBES *(iszik, aztán mint a vadkan, horkan)* Feküdj!!! ... Mindenki a földre, kurva népség! *(A fegyver csövével félkört ír irányukba.)* Mondtam: földre magyar!!!

IVICA *(teljesen rendben, ingerülten)* Várj már, pajtás! Hiszen te is magyar vagy, nem? ... Akkor mi van?

ZSEBES Feküdj te is, kurva csetnik! És mindenki a földre, de gyorsan, mert kinyírlak benneteket!... Délvidéki szemét népség, bűdös csetnikség, engem akartok ti bosszantani?... Mesélte a nagyapám, hogy milyen szemetek vagytok, földre, mert nem állok jól magamért!

IVICA *(miközben a többiek hasra fekszenek)* Szóval te onnan lennél túlról, ugye?... Tehát nem a mi fajtánk vagy?

FICEK *(kifakad)* Kakastollas ivadék a Zsebes... legalább is ezt ordította egyik berúgásunk alkalmával...

ZSEBES Miért, mi van? Talán magyar és magyar között nagy különbség van? A pénz beszél, kiskomám, a pénz! És ha tudni akarsz, ezek közé még falatozni se ülnék le többé... Amit meg kaptak, megérdemelték!

TANÁR Hogy istened legyen...

ZSEBES Pofa be és kuss! Csak úgy, hason szépen, különben átfüttyentem a fejed egy golyóval és passz! Van benne gyakorlatom, láthattad odaát eleget, mikor fanyalogtál, hogy nem tudok ölni, nem fogok vérengzővé lenni!... Pipogya lator!

UGYAN *(fogai között sziszegi)* A lator magad vagy, bűdös!

ZSEBES *(Ugyan fejéhez nyomja a csövet)* Hideg?... Begyújsak kissé vele abba az okos koponyádba?... Nekem az semmibe nem kerül, csak a szó hiányzik, vén szaros!... Szép-e így hason, délikék? Így néznek ki az igazi magyarkák... a csetnikecskék meg miegyéb lószar népség!... És most figyelem! Eloltjuk odakint a vizet! Mert attól a kurva fényességtől a dologban fáradt ember nem tud rendesen pihenni, megértve galambocskáim?!

MADONNA A lelkiismerettel lesz nálad hiba, nem a fényvel...

ZSEBES Te még előre, kis kurva, te! Felállni!.. Indulunk fiatalság, vizet oltani, amit a vénebbje meggyújtott! Felállni!

IVICA Te nem vagy eszednél...

FICEK Gondolom, hogy mára elég volt a cirkuszból, Zsebes!

ZSEBES *(visszalép)* Igaz is, hova sietünk? *(Leül, megint csak a demizson tartalma érdekli.)* Tudod, ki a bolond, gyógyászkám? Aki szóba áll veled, az ment az esztől, édes fiam! Mert te is éppen olyan bűdös vagy, mint ez a csürhe! Összefeküdtél velük, és disznóra szaglasz!... *(Évához megy, lehajol hozzá.)* Csakhogy megsúgjam szeretettel: a kedves férje nem ölt, mert gyávább annál! A pénzt gyömöszölte zsebre, a zsoldjánál sokkalta többet, ugyanis a férjecske lopott, mádám!! *(visszaül, iszik.)*

ÖREG *(nyugodtan, bölcsen)* Im, ég a víz, emberek..

ZSEBES Egyszerű pipogya fráter a maga férjeura, mádám! Gondolta volna róla? Aztán amaz, a tanár úr... Állítólag betege lett, hogy embert ölt... a haverját meg otthagya a szarban... a gyerekkori földijét a pokolban, hogy vesszen a lelke... hehehe...

TANÁR Bizony öltem, Zsebes!... Bár ne tettem volna...

ZSEBES Hát ott voltunk mögötted, te állat, nem ember! Te egyszerűen leléptél, mert teli lett a gatyád fossal, koma! ... Mikor egyikünk úzóbe vett, lepuffantottad, mint a pinty... ez az igazság, te senkiházi, te! A mi emberünket ölted meg!!!

TANÁR *(nyögve, szaggatottan)* Ő ... akart engem... muszáj volt...

UGYAN Igaz is, Öreg... A víz, az égő élet...

ZSEBES *(nagyon jól érzi magát)* De jó, hogy így összejöttünk, emberek! Még hasznom is lesz az egészségből, hiszen akaratlanul is elfogtam egy dezertőrt, amiért pénz jár... ej, tanárocskám! Feletted a katonai bíróság ítélkezik majd, ott lógsz a fán, mint a varjú... hehehe... Ficók, zenét! ... Kissé mulatunk, mert erre felénk nóta is van... Azt csináljad, hogy: Holdvilágos éjszakán...

FICEK Zsebes, te visszaélsz a mi...

ZSEBES Neeemmm... Nem a mimimimi-mimimit, hanem az éjszakát játszandó kérem ide egyenesen a fülembé, no! Rajta! *(Ficók játszani kezd, Zsebes énekel.)* Holdvilágos éjszakán, döglött macska lóg a fán... arra jár egy partizán... nagy folt van... a valagán... hehehe... no, tetszik, gyerekek?

MÁRIA Elég lehetne a jóból, ember! ... És a fiamat ne piszkolja, még egy csirkét se lenne képes levágni... Akárki is legyél, idegen, gazember vagy, hazudsz, mintha olvasnád!

ZSEBES *(felugrik, rikácsol)* Kuss, te ribanc! Ha nem fogod a pofád, mindannyitokat berámázlak a szentjeitek mellé! Nyavalyások! Nem is vagytok emberek, csoportot birka vagytok, értitek?! Adok én nektek bíróságot játszani! Mindenki talpra!!! Illetve, párdon! Másképp lesz ez... Csak a fiatalabbja talpra, a többi marad a hátsán! Gyerünk fiatalok, tiétek a jövő!

IVICA Mit akarsz már megint? Mit találtál ki, ugye? *(Feláll.)*

ZSEBES A két fiatal nő is, a tanárocska is! Megyünk galambocskáim, fürdeni!... A tisztátlanok megtisztulása lesz ez most. Nem tudunk aludni az égő vizetektől? Mi, akik pihenni jöttünk fáradalmaink, álmatlankodunk a nagy fényességtől? Gyerünk, indulás! Vízoltás lesz, hölgyeim és uraim! A vének gyűjtötte vizet ti oltjátok el, nektek kell levezekelnetek a bűnük! Indulás kifelé!

(A kalasnyikov csövével irányítja őket kifelé, ajtó.)

A kívüli jelenet a továbbiakban hangszalagról játszódik be, hogy érzékeltetni tudjuk a távolságot, ami elválasztja őket a háztól.

ÖREG Fel kellene állni...

UGYAN Ugyan már, Öreg! ... Ha kimegyünk, ez az állat lepuffant bennünket...

MÁRIA Ilyen beszari vagy... te ember...

SZALAG:

ZSEBES Kiért, miért égetitek ti a vizet, ugye?

TANÁR A vízbefulltak lelkiüdvéért.

ZSEBES Akkor vetkőzzetek! Ide a mólóra a ruhákat!

Az Öreg feltápáskodik, leakasztja a vadászpuskát. Az almáriumfiókból töltényeket vesz elő és megtölti a fegyvert.

MÁRIA *(lassan négykézlábra áll, majd leül, gyenge)* Öreg... mégse talán... Vétkezünk... Nem lehetünk ők, mások a mi szokásaink...

ÖREG *(határozottan)* Álljatok fel végre, véreim...

SZALAG: *(fegyverropogás, sorozatban)*

ZSEBES Gyerünk a vízbe, nem tréfálok! Indulás oltani ezt a nagy fényességet, állatkáim!

Hirtelen nagy loccsanás, mint amikor ember esik a vízbe. Zsebes segélykiáltásai hallatszanak, vergődése a vízzel, aztán gyorsan süket csönd.

Léptek a ház felé, ajtó. A három férfi és a két nő félmeztelen hozzák nyalábjukban ruhadarabjaikat. Ki-ki leroggyan valahova és viselkedésük riadt, zilált.

ÖREG Csend van?

TANÁR *(sírni kezd)* Csend van... örök és végső csend előtti... csend

MADONNA Ivica, te lökted a vízbe?

IVICA *(hosszú csend után)* Neeemmm... magától...

FICÓK Vízmelléki volt... és nem tanult meg... Nem értem...

JOGÁSZ Valamelyikünk biztosan... visszfénylett az egész... és mintha... ki is.... mintha...

UGYAN Nem értem... hiszen nyakig se... akkor meg...

TANÁR A móló előtt van a mederkút, apám ... Abba esett...

ÖREG *(visszateszi a fegyvert)* Akkor meg már érte is ég a víz és minden vízbefultért... Bocsásd meg Krisztus vétkei... vétkeink... akkor neked is megbocsátatik... *(A rivaldához jön, térdepel.)* Menjetek békével, emberek! *(Leborul, és a damasztkompozícióval Mária az almáriumon maradt mécsesek közül egyet meggyújt, s énekelni kezd. A többiek követik példáját.)*

MÁRIA Feltámadt, Krisztus e napon...

MIND Álleluja, hála légyen az Istennek...

Lassú FÜGGÖNY